

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 22
NR. 3
MAAND maart 1993

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
Ijzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 76 : D. FARASYN : Oude Oostendse begijnhoven.
- blz. 78 : I. VAN HYFTE : Oostendse solidariteit met de pauselijke zoeaven.
- blz. 79 : J.B. DREESEN : Redding van de bemanning van de Belgische vischsmak Oostende 165 te Ymuiden in 1885.
- blz. 81 : N. HOSTYN : Hedendaagse kunstenaars in Oostende (2).
- blz. 84 : J.B. DREESEN : Wanneer werd Oostende stad ?
- blz. 90 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (29).
- blz. 93 : Schenkingen 1992 - 2e deel.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort

MAART EN APRIL - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten in de maand maart en begin april.

MAART I - ACTIVITEIT. Avondvoordracht met documentatiemateriaal.

Een avondvoordracht met documentatiemateriaal gaat door op

donderdag 25 maart 1993 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Het onderwerp : OOSTENDE OP TESTEREP EN HET WESTVRIJE (700-1267)
Wording van een streek, ontstaan van een stad

De spreker : de heer Roger VAN DER HEYDE, geschied- en
familiekundige, auteur van heemkundige werken.

Ons geacht lid, dhr. VAN DER HEYDE, heeft vanavond de zware taak op zich genomen ons gedurende een uur te onderhouden over een onderwerp dat ons nauw aan het hart ligt en dat we gemeenlijk onderbrengen onder de noemer, de voor-Oostendse tijd.

Op basis van zijn jarenlange opzoekingen geeft hij ons een overzicht van de diverse factoren die hebben bijgedragen tot de wording van onze polderstreek. Via de grafelijke, kerkelijke, administratieve en rechterlijke indelingen en de waterschappen brengt hij ons naar de stichting en de verder uitbouw van de kleinere parochies. Dit alles om te komen tot de bespreking van het ontstaan van de vissersdorp-kern op het oostelijke uiteinde van het duineneiland Testerep en de ontwikkeling ervan tot een stedelijke entiteit, Oostende.

De heer VAN DER HEYDE heeft zijn belangstelling voor de geschiedenis geput uit zijn notariële beroepspraktijk. Het zwaartepunt van zijn opzoekingen straalt van Leffinge uit naar de aanpalende gemeenten in Camerlinckxambacht met een verruiming naar het West-Vrije. Hij publiceerde enkele boeken en een reeks bijdragen over het Leffingse-verenigingsleven.

Het belooft een spannende avond te worden die U als Oostendeliefhebber niet moogt missen.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet-leden. Wij rekenen op Uw aanwezigheid.

MAART II - ACTIVITEIT. Wandelvoordracht

Op zaterdag 27 maart 1993 verwachten wij U om 11 u in het

Museum voor Schone Kunsten

op de 2de verdieping van het Feest- en Kultuurpaleis, Wapenplein, Oostende voor een studiebezoek aan de tentoonstelling

100 JAAR STEDELIJKE MUSEA

en dit onder de kundige leiding van onze Stadsconservator de heer Norbert HOSTYN.

In 1893 werd te Oostende, voor het eerst, werk gemaakt van een spreiding, naar een ruimer publiek toe, van de uiterlijke vormen van de Kultuur. Tot dan toe waren deze vormen, praktisch, uitsluitend toegankelijk voor een elitair publiek. Door de inrichting van een eerste stedelijke museum gingen de deuren van dit domein open voor iedereen. Naast het museum van Schone Kunsten ontstond er ook een Heemmuseum.

Deze musea kenden, door twee wereldoorlogen, een stormachtig bestaan waarbij veel kostbaar materiaal verloren ging.

De heer HOSTYN brengt ons, op de zeer geanimeerde wijze die hem eigen is, doorheen de stukken die 100 jaar Oostendse museumgeschiedenis vormen. Een minder gekend aspect uit de Oostendse geschiedenis maar minstens even boeiend als het zuiver geschiedkundige.

Wij verwachten U op het rendez-vous. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Elk zegge het voort.

APRIL I - ACTIVITEIT. Wandelvoordracht

Wij nodigen U uit op

zaterdag 3 april 1993 om 14u30

in de Dorpstraat te Mariakerke, voor de kerk, voor een studiebezoek aan het

DUINENKERKJE

onder leiding van ons bestuurslid en kerkenkenner bij uitstek

de heer Jean Pierre FALISE

Het Duinenkerkje is niet alleen de oudste maar ook de mooiste en de stemmigste van de Oostendse kerken. Ondanks de vele verwoestingen die het onderging heeft men het steeds weer met veel gevoel kunnen heropbouwen en herinrichten. Met het hoekje gewijd aan O.L.Vrouw, Ster der Zee, waar zelfs in onze moderne tijd nog regelmatig ex-voto's worden neergelegd, de hernieuwde plafondschilderingen, het orgel en zoveel andere zaken blijft het bezoek ervan, bijzonder onder de deskundige leiding van de heer FALISE, een must.

Wij verwachten U dan ook, ondanks het drukke Plateprogramma van maart en april, op dit 3 april rendez-vous.

Deelname is vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Maak van de gelegenheid gebruik om Uw kennis te verrijken met een minimum van inspanning. Elk zegge het voort.

J.B. DREESEN

OUDE OOSTENDSE BEGIJNHOVEN

door Daniël FARASYN

In enkele reisverhalen vermelden auteurs die onze stad bezochten in vorige eeuwen het bestaan van begijnen en begijnhoven te Oostende.

Ten onrechte beschouwden zij de Religieuze Conceptionnisten uit de Witte Nonnenstraat en de Zwarte Nonnen uit de Ooststraat als begijnen. Begijnen, zoals Brugge of Gent die hebben gekend zijn er in Oostende niet geweest.

Wel kunnen wij in de stad twee huizen aanduiden die weleer de benaming "Begijnhof" hebben gedragen.

Het oudste ons bekend "Begijnhof" stond op de oostkant van de Kerkstraat; het 4e huis benoorden de St. Paulusstraat. In een akte van 11 augustus 1764 wordt dit huis vermeld als "voorhoofdende in de Grote Kerckstraete van oudts ende alsnoch genaemt het Begginhof". Franciscus VAN PITTENHOVE "jeghenwoordige deken der vrije huystimmerlieden" was er toen eigenaar van (1). In 1798 bewoonde de 81-jarige Fr. VAN PITTENHOVE nog dit huis samen met zijn 65-jarige echtgenote Marie LAMS, voorheen We WILLEMS (2). Na het overlijden van Marie LAMS op 2-10-1808 werd dit huis verhuurd o.a. aan Dr. VIALARS. Het was een indrukwekkend gebouw van twee verdiepingen en drie zolders. Het gelijkvloers telde 4 kamers, 2 keukens, 1 waskeuken. Achteraan was er een koer en een kleine hof. De eerste verdieping had 5 kamers en een bureel. Op de tweede verdieping waren er nog 2 kamers. Dr. VIALARS betaalde voor dit huis in 1811 een maandelijks huishuur van 23,55 Fr. De waarde van het gebouw werd op 2-1-1811 geschat op 7.660 Fr. Op 9-1-1812 werd het verkocht voor 5.405 Fr. aan Jn. Bern. BRASSEUR, een koopman uit Brussel afkomstig die met de Oostendse Marie VAN HECKE was gehuwd (3). Het gezin BRASSEUR betrok dit huis in 1814 met 6 kinderen (4). In 1829 was het huis nog in het bezit en betrokken door het gezin BRASSEUR. Hoe dit huis aan de benaming "Begginhof" geraakt is blijft een open vraag. Wellicht had dit gebouw niet de indeling en het uitzicht zoals het in 1811 werd beschreven. De benaming zal zeker op het einde van de 18e eeuw in onbruik geraakt zijn.

Het tweede huis met de benaming "Begginhof" of "Béguinage" stond benoorden de Langestraat, het tweede huis ten oosten van de Belpairestraat. In 1781, jaar waarin Oostende dank zij de Amerikaanse oorlog een korte periode van hoge bloei kende was er hier nog geen behuizing aan te duiden. Dit terrein werd als een hoveniershof uitgebaat. Deze grond werd aangekocht door een groothandelaar, Jos RICOUR, die er een nogal volumineus gebouw oprichtte, gebruikt als bergplaats en logies voor zijn bedienden. Toen de haven- en handelsactiviteiten enigzins waren gedaald ten gevolge van de, in 1783 gesloten, vrede en er ook ten gevolge van de hervormingen door Jozef II doorgevoerd, sociale strubbelingen te Oostende ontstonden verkocht Jos. RICOUR dit pand op 27 oktober 1788 aan de gebroeders J.B. en Jan DE KEYSER (5).

Bij onderlinge verdeling van hun eigendommen ging "Het Begginhof", waarvan de waarde geschat werd op 4.300 Fr. op 12 september 1806

over in handen van J.B. DE KEYSER, die toen als graanhandelaar in de Schippersstraat woonde. Na zijn dood werd het gebouw waaraan nu slechts een waarde was toegekend van 3.000 Fr. op 9 oktober 1815 toch voor 5.410 Fr. verkocht aan bakker Pr. TERMOTE. In deze verkoopakte staat een nauwkeurige beschrijving vermeld van het verkochte goed, dat sinds zijn bouw, zo nemen wij aan, geen veranderingen had ondergaan.

Het "Begynhof" was samengesteld uit "een onderstogie met eerste stogie verdeelt in verscheyde plaatsen met solder daer boven, achterplaetse met vyf woonsten daerin ider bestaende in eene onderstogie met eerste stogie, hebbende elk eene camer ofte woonste met solder over geheel het gebouw, waertoe men gaat door eenen ganck uytcommende ter straete onder het voorhuys, met acht coolbacken en drie privaeten" (6).

Het "Begynhof" was dus een steeg, een slop, een ministraatje zonder einde, zoals er zo vele werden neergepoot, om armere volksklassen een onderkomen te geven.

De enkele volkstellingen waarover wij beschikken voor die periode wijzen er op dat de kamers van het "Begynhof" zeer druk waren bezet door dagloners, kleine ambachtslieden, wasvrouwen of kantklossers.

In 1796 huisde hier 12 gezinnen, samen 38 mensen o.a. 13 kinderen beneden de 12 jaar (7).

In 1814 waren er 10 gezinnen met 35 personen o.a. 8 kinderen (8).

In 1826 nestelden er zelfs 53 mensen in dit gebouw (9).

Op 28 december 1843 verkocht Fr. TERMOTE zijn eigendom aan Ant. PIOLEN, een schilder en glasmaker (10).

Bij de rechtekking van de Langestraat naar het westen op werd het voorhuis, dat in het bezit gekomen was van Pr. TRATSAERT deels gesloopt in 1877. Het "Begynhof" werd toen vooral gebruikt als nachtverblijf voor straatleurders, die tijdens het toeristisch seizoen naar Oostende waren afgezakt.

Na herbouwingswerken bleef het geheel nog een tijdlang de naam "Begynhof" dragen, zeker nog tot 1885 (10). Opgenomen in het uitgangseven van de Langestraat verdween deze benaming in de mist van het vergeten Oostendse verleden. Nu is het "Le Dragon" geworden.

-
- (1) R.A.B. Not. Oostende, V.C. 41/51, 20.
  - (2) U.B.G. Ms. 1908.
  - (3) R.A.B. Not. Oostende, V.C. 41/263 en 265.
  - (4) R.A.B. Leiedep. 1238.
  - (5) R.A.B. Not. Oostende, V.C. 41/234, 67 en 41/247, 236.
  - (6) R.A.B. Not. Oostende, V.C. 41/275, 321.
  - (7) R.A.B. Leiedep. 1238.
  - (8) R.A.B. Leiedep. 145.
  - (9) R.A.B. Modern Archief, 1e serie, 2107.
  - (10) Prov. Kad. Brugge.

OOSTENDSE SOLIDARITEIT MET DE PAUSELIJKE ZOEAVEN

door Ivan VAN HYFTE

De staat Italië is zowat 130 jaar oud. Op 14 maart 1861 riep het eerste Italiaanse parlement het koninkrijk Italië uit met Victor Emmanuel als koning en Florence als hoofdstad.

Tevoren was dit land een mozaïek van vorstendommen : o.a. het koninkrijk Sardinië, Parma, Modena, Toscane, het koninkrijk der beide Siciliën, Venetië en... de Pauselijke Staten waar de paus een soeverein vorst was. De politieke eenheid van Italië was al jaren de droom van elke Italiaanse nationalist, maar de wereldlijke macht van de kerkvorst dwarsboomde het eenheidsproces. Streven naar eenheid betekende strijd tegen de paus wat voor katholiek Europa onaanvaardbaar was.

Een internationaal korps van katholieke vrijwilligers óók uit West Vlaanderen), de ZOEAVEN genaamd, meldde zich aan om onder de leiding van een Frans generaal, DE LA MORICIERE; de bedreigde rechten van de paus te gaan verdedigen.

Eén van de bewerkers van Italië's eenwording, CAVOUR, stuurde een Piëmontees leger dat de Pauselijke Staten binnenviel. Bij Castelfidardo en Ancona kwam het in 1860 tot een bloedig treffen. Een gebeuren dat tot ver over de grenzen weerklank vond.

De katholieken in ons land openden voor de slachtoffers, gevangenen en hun families intekenlijsten die ondermeer in het Thouroutsch Blad, de Gazette van Brugge, het Boterkuipje uit Diksmuide en ook in het Oostendse blad Le Phare verschenen. De totale Westvlaamse collecte bedroeg 3.473,60 Fr. Het Brusselse dagblad l'Universel publiceerde in 1861 een druk (zie bron) met erin alle namen van schenkers. Hieronder volgt de lijst van wie de solidariteitsoproep in onze stad beantwoordden.

- Eugène DE CLERCQ, "propriétaire".
- Juffr. Thérèse DE KNUYT, "rentière".
- Burgemeester Henri SERRUYS en zijn zoon Henri, advocaat.
- Edmond SOENENS, "docteur en médecine".
- De professoren van het Bisschoppelijk College : ASSENAERE, HONORÉ, BETTENHOF, MORTIER, VAN HAECKE, DE CONINCK.
- Alphonse ELLEBOUDT, "imprimeur-libraire".
- Juffr. Catherine LEDUCQ, "négociante".
- Frans VANDERLEERS-VAN HALME, "négociant en vins" en zijn zoon Charles.
- Juffr. Lucie MAERTENS, "rentière".
- Mevr. weduwe VALCKE-DE KNUYT, "rentière".
- Charles MENIGHEER, "négociant".
- Mevr. weduwe DE BROUWER-MUULS, "rentière".
- Edouard MASSENHOVE, "instituteur".
- Jean PLOUVIER-KRESS, "boulangier".
- Felix LANSZWEERT, "rentier".
- Godefroi DUTREMZE, "rentier".
- De parochiepriesters : Louis DE COSTERE, VANDE CASTEELE, PECTOOR, SCHIPMAN, LAGAE, MESSIAEN.
- Joseph, Alphonse en Louis DE BONINGE, alle drie "armateur".

Post scriptum.

Generaals komen vaak uit een veldslag met onnoemelijk zwaar verlies aan mensenlevens maar ook met operette-allures. Eén jaar vóór Castelfidardo vond - in diezelfde Italiaanse context - één van de gruwelijkste slachtingen uit de 19e eeuw plaats : de slag bij Solferino (cfr. Henri DUNANT en het internationaal Rode Kruis). Let daarom speciaal op het tweede deel van mijn bronvermelding : "Liste générale des personnes qui ont pris part à la souscription destinée à secourir les blessés et les prisonniers de Castelfidardo et d'Ancone et à offrir une épée d'honneur au général de LAMORICIERE". Bruxelles 1861.

<p style="text-align: center;">REDDING VAN DE BEMANNING VAN DE BELGISCHE VISCHSMAK OOSTENDE 165 TE YMUIDEN IN 1885</p>

Van de heer DE MERE uit Oostende, mochten wij de copies ontvangen van enkele brieven overgenomen uit het Brievenboek van de Commissaris der Loodsen te Ymuiden, 1 januari 1895 - 9 november 1899, en die het in de titel aangehaalde voorval als onderwerp hebben. Ten behoeve van onze lezers lichten we hieruit enkele gegevens.

Ymuiden, 7 december 1895.

Ik heb de eer UH. Ed. Gestrenge te berichten dat heden morgen ten 4 uur, zijnde het vliegend stormweer van de WNW, kwam de Belgische vischsmak "Oostende 165" naar binnen zeilen en verdaagde eerst de kop van de Noord Steenendam. Stootte tegen de lichtopstand waarbij een der bemanningsleden op dat lichtopstandje moet zijn gesprongen. Vervolgens geraakte de smak al stootende met hoog water halverwege boven die dam. Ten omstreeks 10 uur is die bemanning met veel inspanning door een vlet eraf gehaald, maar tot nog toe heeft men die man van dat lichtopstand er niet af kunnen halen.

Uit een brief van de daaropvolgende dag.

Ymuiden 8 december 1895.

Zoals ik U in mijn vorige brief meldde, was een der bemanning van die Belgische vischaloep toen dit vaartuig door de branding op de kop der Noordelijke Steenendam geraakt en toen tegen de aldaar geplaatste ijzerlichtopstand stootte, sprong een der bemanning door vrees bevangen tot redding op die lichtopstand over, alzo toen dit vaartuig meer naar binnen verdaagde, hij daar op staande achterbleef in een zeer benarde toestand van 's morgens 4 u. af. Zonder schuilplaats aan dit weer bloot gesteld.

Toen van de wal die man was opgemerkt ging tot poging om hem te redden meermalen een vlet daar heen. Zoo ook de reddingsboot, geassisteerd door de sleepboot "Titan".

Deed herhaalde pogingen, doch wat zij daar ook uitvoerden, men zag geen kans om die man behouden uit die toestand te krijgen.

Onderwijl hadden de kweekeling 2e klasse P. MOLENAAR, matroos A. VISSER en J. VAN LOO van Loodskotter 12 en de kweekeling 1e klasse C. NOORDBERG, kweekeling 2e klasse S. VAN LEEUWEN en matroos W.G. RIJPMA van hun schippers toestemming gekregen om met een der loodssloepen tot redding van die man daar heen te gaan.

Door bereidwilligheid van de koperen ploeg Vletterlieden, werd door hun stoomsloep de loodssloep tot buiten de steenen dam gesleept, waarop de sloep tot aan zee van de branding in de windrichting naar die opstand werd geroeid, alwaar een flinke dreg aan een lijn werd uitgeworpen.

Daarop lieten zij de sloep aan de lijn zoo ver het kon de de branding zakken. Wierpen toen een reddingsboei aan een lijn verbonden uit, na vooraf de man toegepraaid zich zoo ver het kon te laten zakken.

Toen nu die boei bij de opstand was en er een geschikt oogenblik aangaande het breken der zee daar was, liet hij op een wenk van NOORDBERG zich te water vallen en greep die boei goed vast.

Direct haalde 3 man de lijn van de dreg in en de andere 3 man haalde die man binnen boord.

Gedurende die uitvoering had de sloep nogal zware stoten op den grond doorstaan en was door de overkomende branders tot aan de doften vol water gekomen. Alsnu roeiden zij met de sloep naar binnen en daar tal van menschen naar die pogingen tot redding van die man met belangstelling hadden uitgekeken zoo werden zij toen de sloep de semaphore passeerde (om die man hoewel zelfs door en door nat naar een logement te brengen) een vreugdevol hoera ! toegeroepen.

Alzoo wat door Reddingsboten en Sleepbootdienst niet kon worden volbracht, werd hier door moed en beleid van jonge mannen van het Loodswezen uitgevoerd.

In de societeit van de Loodsen te Ymuiden hangt nog een schilderij van deze redding. Hoewel het schilderij lelijk is heeft het toch wel historische waarde.

Tot hier het relaas van deze gebeurtenis.

De fotocopies van deze brieven werden opgenomen in het archief van De Plate onder het nummer 371/92. Wij danken van ganser harte de heer DE MERE, uit Oostende, en ook de heer A.K. DE VRIES uit Terneuzen. Door hun tussenkomst kwamen wij in het bezit van deze stukken.

J.B. DREESEN

29-10-1940
AAN DE POORT ...

(B.A.K.-VERZ. F. HUB.)

(KML-VERZ. F. HUB.)

... EN LATER WERD OOK BINNENIN GEOEFEND.

door Norbert HOSTYN

9. Jozef BAECK

Was laureaat van de wedstrijd voor amateursschilders van TEVEO.
verdere gegevens ontbreken.

Jozef Baeck

10. Willy BASCOUR

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biennale voor Amateurschilders TEVEO met :

- L'union fait la peur
- Au cabinet
- Duck soup bar

11. Robert BATAILLE

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biennale voor Amateurschilders TEVEO met :
2 werken beide "Landelijke Charme".

Aan de 6e Biennale (1987) met "Antarctica", "Straalstroom" en "Bunched Cirrus".

Woonde 1987 : Guldensporenlaan 4, Oostende.

12. Micheline BEDDELEEM

°Ieper, 1948.

Studies grafiek aan het Hoger Sint-Lukasinstituut te Gent. Vanaf 1971 lerares aan hetzelfde instituut.

Etsen met figuratieve thematiek.

Vanaf 1982 kleurrijke pastels met zonnige interpretaties, van alledaagse dingen : bloemen, stilleven, terrastafeltjes, enz...

Individuele tentoonstelling in de "Montrose" (Casino-Kursaal, Oostende) 1982.

Musea : Oostende, M.S.K.

13. Herman BELLAERT

°Oostende 7 sept 1957.

Kunstschilder-beeldhouwer.

Studies : 75-76 : Akademie voor Schone kunsten Gent. 76-80 : Hoger Instituut Sint-Lucas Gent, afdeling vrije grafiek.

Groepstentoonstellingen : 79 : Zottegem (galerij Anders)
80 : Antwerpen (Huis Van Nispen)
81 : Deinze (Jonge Vlaamse Beeldende Kunst, Stedelijke Akademie).
81 : Kortrijk (Stimulans 81 - Cultureel Centrum).
85 : Kortrijk (Stimulans 85 - Cultureel Centrum).
86 : Gent (Centrum voor het Kunstboek, Intellect)

Individuele tentoonstelling in Oostende M.S.K., 1987. Geselecteerd Europaprijs voor Schilderkunst 1988.

Musea : Oostende, M.S.K.

14. Monique BERTRAND

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor amateurschilders TEVEO met :

- 't Klein kasteeltje Brugge.
- Huis met tuintje Midhurst.
- Kew Gardens.

15. Yves BILLET

°Oostende, 1934.

Autodidactisch kunstschilder. Surrealistische thema's.

Musea : Oostende, M.S.K.

16. Danny BLOES

°Oostende 8 oktober 1953.

Specialiteit monumentale kunst. Leraar aan de stedelijke kunstacademie van Oostende. Behaalde een eerste prijs in de nationale wedstrijd voor beeldende kunst "De Kelle 1980".

1981-82, ontwerp en realisatie van een wanddecoratie voor de Rijksscholencampus te Brugge.

Werk in het bezit van het Museum voor religieuze kunst en M.S.K. Oostende. Etsen in het bezit van de Koninklijke Bibliotheek Albert I.

Werken in privé bezit : België, Nederland, Frankrijk, Zwitserland, Duitsland, USA.

Individuele tentoonstellingen : Oostende, Jabbeke, Brussel, Waremmes, Luik.

Groepstentoonstellingen : Brugge, Geluwe, Blankenberge, Oostende, Vichte, Lendelede, Gent, Vilvoorde, Bastogne, Berchem, Bellegem, Waremmes, Luik, Knokke, Tielt.

Zijn kunst neigde van in den beginne spontaan naar de fantastiek, het bovennatuurlijke. Binnen die irreële wereld is er een duidelijke evolutie en een verdieping waar te nemen. Onaardse

wezens, marionetten, naakten, figuren die aan het oude Egypte doen denken... zijn evenvele symbool-beelden die het BLOES-universum bevolken. Daarbij komen puntig-doornige staken die moeiteloos lichamen doorboren, symbool van de drang om tot de eenheid van materie terug te keren.

Werkt in olie, acryl, met sanguine, aquarel, potlood; ook air-brush. Ook etser.

Lit. : - H. BRUTIN & N. HOSTYN, Gerrit Germonpé & Danny Bloes, Oostende, 1981.
- Kunstbeeld nu, Oostende (Kursaal), 1986.

17. John BLOMMAERTS

°Anderlecht, 1945.

Kunstschilder, graficus. Leerling van Gustaaf SOREL aan de Oostendse Academie.

Zijn werk biedt een eigen kijk op de wereld van vandaag, nu eens ludiek-relatieverend, dan weer cynisch-kritisch.

Woonde voorheen te Oostende ca. 1980-1985.

Exposeerde in 1980 in de Galerij "Peperbusse" Oostende.

Illustreerde "Le Mariage de Zot Lowieke à Ostende" van John GHEERAERT (1979).

18. Maurice BOEL

°Oostende, 2 februari 1913.

Studies : Koninklijke Academie en School voor Toegepaste kunsten, Brussel. Grande Chaumière, Parijs.

Prijzen : 1950 - Koninklijke Academie voor Schilderkunst van de Provincie West-Vlaanderen.

1952 - Eerste Melding Jonge Belgische Schilderkunst.

1959 - Eerste prijs "Talensprijs".

1960 - Goude Medaille, Prijs voor Schilderkunst van Stad Oostende.

Belangrijke persoonlijke tentoonstellingen in het binnenland.

- Brussel - Paleis voor Schone Kunsten 1947 - 1952 - 1957 - 1960 - 1966

- Pinacothèque - 1962

- Luik - A.P.I.A.W. 1954 - 1957 - 1963

- Verviers - Gemeentelijk Museum - 1959

- Antwerpen Campo - 1969

- Oostende - Casino-Kursaal - 1961 - 1964 - 1979.

- Oostende, M.S.K. - 1988

Evolueerde van een Permekiaans expressionisme naar lyrische abstractie.

Musea : Kortrijk.

Oostende, M.S.K.

Oostende, P.M.M.K.

Lit. : - F. EDEBAU, Maurice Boel, Binche, s.d.

- Kustbeeld nu, Oostende (Kursaal), 1986.

- N. HOSTYN, Maurice Boel, Oostende (M.S.K.), 1988.

Film : R. CLAEYS, Maurice Boel, 1988.

WANNEER WERD OOSTENDE STAD ?

door J.B. DREESEN

Alle gekende Oostendse historici : WARNKOENIG (1), BOWENS (2), PASQUINI (3), GILLIODS-VAN SEVEREN (4), VLIETINCK (5) houden ons voor dat Oostende door een schrijven van Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen, gedateerd 28 juni 1267 tot stad verheven werd.

De vier eerstgenoemde historici hebben dit schrijven van Margareta van Constantinopel (gesteld in oud-Frans) in hun werk afgedrukt. Er bestaan nogal wat verschillen in deze teksten, die voorlopig, spijtig genoeg, niet kunnen vergeleken worden met de originele tekst. Tot meerdere informatie van onze lezers drukken wij de tekst af van PASQUINI die ons de meest volledige lijkt (6 e, zie ook bijlage 1).

VLIETINCK vatte de inhoud van deze tekst samen in het Nederlands en publiceerde hem in zijn boek "Oud Oostende enz.". Voor meer duidelijkheid laten wij ook deze tekst afzonderlijk volgen (7 en zie ook bijlage 2).

In deze tekst van VLIETINCK struikelen we over een eerste onnauwkeurigheid. Hij zegt :

"...schonken Margareta....aan Oostende zijn eerste palen zoals zij door Willem....vastgesteld waren geweest...."

De originele Franse tekst luidt :

"...de nostre ville d'Oosthende, le quelle nous avons fais franchir par Willamme Jadis...si comme elle est enseignée et borgnée entour..."

Het middeleeuwse FRANCHIR moet hier gelezen worden als AFFRANCHIR, LIBERER, DELIVRER (8) in de betekenis van vrijmaken, ontzetten, ontheffen (in feite bevrijd uit het keurslijf van het Brugse Vrije). SI COMME ELLE EST ENSEIGNEE ET BORGNEE ENTOUR (telle qu'elle est circonscrite) zoals ze (de stad) omschreven is.

In de brief van Margareta is er geen sprake van SCHENKEN, we lezen er enkel dat de stad Oostende, zoals ze werd vrijgemaakt en omschreven door de (opgenoemde) heren....aan een reeks verplichtingen zal voldoen.

1. Voor elke woonstede in de stad een verplichte grondcijs (MASURE) van 7 stuivers dient betaald te worden.
2. Een marktplein mag uitpalen, van een nauwkeurig bepaalde grootte, waarvoor geen grondcijs moet betaald worden (...FRANCEMENT SANS RENTE...).
3. Een ander plein mag uitpalen waarop een halle mag gebouwd worden en waarvan de profijten zullen gedeeld worden tussen de gravin en de stad.
4. Dat vee van de inwoners niet in de duinen mag grazen. Indien ze dit toch, opzettelijke, toelaten dan worden ze beboet.

. Bijlage 1.

Nous Margherite, contesse de Flandres et de Haynaü, et nous Gui son fils, conte de Flandres et Marchis de Namur, faisons savoir à tous, ke nous, à nos eschevins et au commun de notre ville de Oosthende, la quelle, avons fais franchir par Wilamme Jadiz, prevost de Mons, notre cher clerc et foiable (féal), par Philippo de Poulz, adont (autrefois) notre bailli de Bruges, par Michel de Lembeke chevalier, et par maistre Jehan du Mont-Saint-Éloy, notre foiable (féal) clerc à ce banlieu, si comme elle est enseignée et borgnée entour (telle qu'elle est circonscrite), avons donné es dunes mesures à rente, en cette ville, a céans, ki en sunt (sont) mis au brîef de nos rentes, ke de ce est fait, et a céans ki encore y veüront manoir (viendront y demeurer) et se feront mettre en celui brîef et ki ores en droit y sùnt manant), (et qui maintenant y sont de droit habitants), ensi ke si après est deviset (divisé); c'est à savoir, ke chascune mesure contient de front trois vergh de leit (de large) et seit vergh de lonc. C'est à chascune mesure vint et une vergh dont chascune doit quatre deniers. C'est la mesure seit sols de la monnoie de Flandres, de rente paier chascun an a nos brîefs devant dis, à la Saint-Martin en yver; et selor avons donné une plache

pour lor marché tenir franchement sans rente, de quatorze vergh lonc et de onze vergh de leit (de large). Et avons encore octroyé as eschevins et au commun de la ville devant dite, une plache ki contient wit vergh de lonc de front, et sis vergh an al (en aval) de leit, c'est deus mesures ou ils doivent faire une halle et retenir a lor coust, dont nous devons avoir l'une moitié des proufiz et les devant dis echevins, et commun l'autre moitié. Et si avons octroyé et octroyons, ke se il avient ke lor beste eschangent par default de garde en nos dunes, ke on ne les prenge ni pour ce a fourfait (qu'on ne les prenne pas en contravention) : si il avenoit qu'ils le fissent par usage ou par costume, ou ke ils les i laissassent trop longement, or se ensi ils le faisoient nous en voudrions avoir le fourfait en temoignage. Et en conformance de toutes ces choses-devant dites, nous avons donné as eschevins et au commun de la ville de Oosthende, devant dis, les présentes lettres scellées de nos seautz ki furent donnés en l'an del incarnation de Notre-Seigneur Jésus-Christ, MCC soysante et seit, en la vigile de saint Pierre et saint Pol apostoles, sous les seautz de ladite dame et dudit conte son fils, en laz de soye et cyr vert.

Bijlage 2.

Bij acte van 28 Juni 1267¹ — dewelke reeds verscheidene malen is gedrukt geweest² — den vooravond van Sinte Pietersfeest, schonken Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen, en Gwijde haar zoon, aan Oostende zijne eerste palen, zooals zij door Willem Jadiz, Proost van Bergen, Philips De Poulz, klerk der gravin, Michiel Van Lembeke, ridder, en meester Jan « Du Mont Eloy » vastgesteld waren geweest, alsmede de noodige erve tot het oprichten van markt en halle, en deden zij de gemeente op de graaflijke rekeningsboeken schrijven : in andere woorden zij verhieven Oostende-ter-Streep tot stad, met eigen wetten en regeerders. Van elk gemet moest de vorst zeven schellingen jaarlijks ontvangen, op Sint Maartensfeest in den winter.

De grond voor de markt bestemd was 14 roeden lang op 11 breed, deze waarop halle en stadhuis staan moesten, 8 op 6, zij gezamentlijk ongeveer 775 vierkante meters, volgens de maat van Brugge³.

De opbrengst der baten van het gebruik der halle voortkomende moesten tusschen vorst en gemeente gedeeld worden.

Dit schrijven van Margareta geeft dus uitsluitend bepalingen van financiële aard, van belastingen ofte geldheffingen, en heeft dus niet rechtstreeks te maken met de stichtingsakte van de stad Oostende. Het zijn als het ware een reeks uitvoeringsbepalingen van een vroegere stichtingsacte.

Die stichtingsacte moet van een vroegere datum zijn. Dit wordt aangegeven door een tweetal acten, die uit 1266 dateren (dus een jaar voordien) en waarin reeds sprake is van de STAD Oostende.

De eerste acte is getekend door Margareta van Constantinopel en werd op 22 juli 1266 uitgegeven. Zij komt voor in het Archief du Département du Nord te Rijsel (9). Zij bevat een overeenkomst tussen de gravin en Ridder WOUTERMAN van Gent tot geldelijke compensatie voor het verlies dat deze laatste geleden heeft door het tot stad verheffen van Oostende.

Naar ons weten werd deze acte nooit vroeger gepubliceerd. We haasten ons dan ook om aan dit euvel te verhelpen samen met een transcriptie in een iets leesbaarder taal (10 + bijlage 3).

Verkort weergegeven zegt deze acte het volgende :

- Ridder WOUTERMAN en zijn opvolgers 12 stuivers krijgen voor elke boosdoener die in de stad Oostende veroordeeld wordt door de rechtmatig aangestelde stedelijke baljuw.
- Ridder WOUTERMAN, daarentegen, niemand meer aanhouden of ophangen op het grondgebied van de stad Oostende of het moet zijn met toestemming van de stedelijke baljuw.

Deze acte wordt 4 jaar later, op 29 juni 1270, door de gravin heraanangepast, laat ons zeggen verijnd (11 + bijlage 4). Vergelijkt men de twee teksten dan komt men tot het besluit dat Ridder WOUTERMAN van Gent niet alleen 12 stuivers krijgt voor elke veroordeelde boosdoener, maar voor elke man of vrouw die in de stad Oostende wordt opgehangen of aangehouden. Hij mag, daarentegen, in de stad Oostende geen vreemde meer aanhouden of diens goederen in beslag nemen.

Wat er aan de basis kon liggen van deze aanpassing is moeilijk te zeggen. Waarschijnlijk waren de opbrengsten van Ridder WOUTERMAN met betrekking tot zijn vroeger rechtsgebied te klein geworden en was zijn invloed aan het hof van de gravin nog groot.

Vermits er in deze acte sprake is van LA VILLE D'OOSTENDHE, moet de stichtingsacte op dat ogenblik al verleden zijn geweest.

Een twee acte, ook uit 1266, berust in het Bisschoppelijk Archief te Brugge. Zij heeft betrekking op de verkoop van een tiende, liggende tussen de prochie van Onser Vrouwe ter Strepe en de stede van Oostende.

Wij geven hierbij een extract van deze acte, die verleden werd te Brugge in april 1266, dus nog drie maanden vroeger dan de vorige acte. En ook hier is er weer sprake van de stede van Oostende (11 + bijlage 4).

Vermits in deze twee acten sprake is, enerszijds van LA VILLE D'OSTENDE en anderszijds van DE STEDE VAN OOSTENDE, moeten wij daaruit afleiden dat Oostende stad is geworden voor 1267.

Duo Margherite contesse de flandres & de hayn
 faisons sauoir a tous. ke tele ordenance est faite entre nous dune part et nre chier foiable
 Watman de Gand chevalier dautrepart dendroit les droitures ke li deuant dis ch(eva)ll(er) auoir a
 ostende ancois ke la vile fust franchise et mise a loi ke de chascun fourfait ki eschera en
 la vile de ostende deuant dite ki sera iugies y dont on fera pais deuant iugement a nre
 bailliu y a celui ki de par nous isera: il doit auoir douze deniers. Et si ne puet li deuant dis
 watmans ch(eva)ll(er) nului pander ne arest dedens la deuant dite vile de ostende: se nest par
 le comant de celui cui nous y nos baillius iaurons mis de par nous. Et li doit nos
 baillius y al ki de par nous isera desous lui. faire auoir apparelllement eschievins z sans
 delai a son pouoir toutes les fois kil watmans ch(eva)ll(er) y ses hoirs len requerra. aussi bien
 pour son pourfit com pour le nre. Et de chascun pan sour cui on fera comandise deuant
 le loi. dit li deuant dis watmans z ses hoirs de par lui auoir quatre deniers. En tesmoign
 z en seurte de la quel chose nous auons donnee ces presentes lettres au deuant dit watman
 ch(eva)ll(er) saieles de nre saue ki furent donnees en lan del jnair. y. cc. lx. sis. le iour s
 Marie magd.

1166

B.1561. - 1266.

Transcriptie van Bijlage 3.

Nous Margherite contesse de flandre et de Hayn(au).
 faisons sauoir a tous ke tele ordenance est faite entre nous
 dune p(ar)t et n(ost)re chier foiable Wat(er)man de gand chevalier
 dautrepart dendroit les droitures ke li deuant dis ch(eva)ll(ie)r
 auoir a Ostende ancois ke la vile fust franchise et mise a loi ke
 de chascun fourfait ki eschera en la vile de ostende deuant dite
 ki sera iugies y dont on fera pais deuant jugem(ent) a n(ost)re
 balliu y a celui ki de par nous isera s'il doit auoir douze
 den(ier)s. Et si ne puet li deuant die Wat(er)mans ch(eva)ll(ie)r
 nului pander ne aret(e)z dedens la deuant dite vile de ostende.
 se nest par le comant de celui cui nous y nos baillius iaurons
 mise de par nous. Et li doit nos baillius y al ki de par nous i
 sera desous lui faire auoir apparelllement eschievins sans delai a
 son p(ou)voir toutes les fois kil Wat(er)mans ch(eva)ll(ie)r y ses
 hoirs les peguerra aussi bien pour son pourfit com pour le n(ot)re
 Et de chascun pan sour cui on fera comandise deuant le loi doit li
 deuant dis Wat(er)mans y ses hoirs de par lui auoir quatre
 den(ier)s. En tesmoign(age) y en seurte de la quel chose nous auons
 donner ces p(re)sentes lettres au deuant dit Wat(er)man ch(eva)-
 ll(ie)r saieles de n(ot)re saue ki furent donnees en lan del
 incarn(ation) M CC LX SIS le iour (d)e marie magd(alene)

Bijlage 4.

33 v

B 1561

270
 163
 god.
 1702

10A

Duo Margherite contesse de flandres & de hayn
 faisons sauoir a tous. ke tele ordenance est faite entre nous dune part. et nre chier fo
 iable Watman de Gand chevalier dautrepart dendroit les droitures ke li deuant dis ch(eva)ll(er) auoir
 a ostende ancois ke la vile fust franchise z mise a loi. ke de chascun fourfait ki esche
 ra en la vile de ostende deuant dite ki sera iugies y dont on fera pais deuant jugement
 a nre bailliu y a celui ki de par nous isera: il doit auoir douze deniers. Et de chascun home
 y femme ke on pandera y arestera dedens la vile de ostende doit il aussi auoir douze deniers
 et se ne puet li deuant dis watmans. nul estrange home arest ne les biens del estrange
 ne home par elam detenu dedens le deuant dite vile de ostende se ce nest p le comant
 de celui cui nous y nos baillius iaurons mis de par nous. Et li doit nos baillius y al
 ki de par nous isera desous li faire auoir eschievins apparelllement z sans delai a son pouoir
 pour faire les choses deseuir eschees. toutes les fois kil watmans ch(eva)ll(er) y ses hoirs len
 requerra. aussi bien pour son pourfit com pour le nre. Et de chascun pan sour cui on fe
 ra comandise deuant le loi doit li deuant dis watmans ch(eva)ll(er) z ses hoirs aie lui auoir
 quatre deniers. En tesmoignage de la quel chose nous auons donnee ces presentes lettres au
 deuant dit watman ch(eva)ll(er) saieles de nre saue ki furent donnees lan del jnair. y. cc.
 lxx. le iour saint pierre z s Paul

Bijlage 4.

Allen den ghuenen die nu sijn of naermaels wesen zullen
Die dese thegenwoordighe l(ett)tren zullen zien. Thomas
gheseit hont ruddere Ende auguste sijn wettelic
wif eeuwig salut in godt. Oondt ende kennelic
sijn elcken dat wij vercocht hebben ende ghe...
pieter gheseit bom ende alaerde gheseit lam een
tiende liggende int brughsche ambocht by osthende.
de welcke tiende heedt de osthende leet. de welcke
haer bestrect westwaert totter speye daer teghewoedig
wuent woutre simoenszuene onder de prochie van
onser vrouwe de testerep oostwaert also verre
als daer de stede van oosthende bestrect zuudtwaert
tot den watre dat men heedt de hee
....

... hebben in dese brief mijnen zeghele ghehanghen ende
te brugghe int jaer ons heeren duist tweehon(er)t
zessensstich in de maent van april.

Transcriptie bij Bijlage 4.

Allen den ghuenen die nu zijn of naermaels wesen zullen
die dese thegenwoordighe l(ett)tren zullen zien. thomas
gheseit hont ruddere ende auguste zijn wettelic
wif eeuwig salut in godt oondt ende kennelic
zijn elcken dat wij vercocht hebben ende ghe.....
pieter gheseit bom ende alaerde gheseit lam een
tiende liggende int brughsche ambocht by osthende.
de welcke tiende heedt de osthende leet. de welcke
haer bestrect westwaert totter speye daer teghewoedig
wuent woutre simoenszuene onder de prochie van
onser vrouwe de testerep oostwaert also verre
als daer de stede van oosthende bestrect zuudtwaert
tot den watre dat men heedt de hee ...

... hebben in dese brief mijnen zeghele ghehanghen ende.....
te brugghe int jaer ons heeren duist tweehon(er)t
zessensstich in de maent april.

Hoelang voordien is zonder bewijzen moeilijk te zeggen. Voorlopig kunnen we dan misschien best aansluiten bij wat Dr. WARLOP in zijn boek over de Adel in het oude Vlaanderen zegt als hij spreekt over Woutermansambacht (13) :

"...Ook Oostende maakte oorspronkelijk deel uit van dit ambacht maar werd omstreeks 1265 tot stad verheven door de gravin..."

BRONNEN

1. **WARNKOENIG.** Flandrische Staats- und rechtsgeschiede. 5 delen. Bruxelles 1835.
  2. **BOWENS J.** Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zeestad Oostende. Brugge 1792. 1ste deel.
  3. **PASQUINI J.N.** Histoire de la ville d'Ostende et du port. Bruxelles 1842.
  4. **GILLIOTS-VAN SEVEREN L.** Coutume de la ville d'Ostende. (Tome IV. Coutumes des Pays et Comté de Flandre). Bruxelles 1892.
  5. **VLIETINCK Edw.** Het oude Oostende en zijn driejarige belegering. Oostende 1897.
  6. **PASQUINI,** blz. 46.
  7. **VLIETINCK,** blz. 25.
  8. **GREIMAS J.G.** Dictionnaire de l'Ancien Français. Le Moyen age. 2e édition. Larousse 1992.
  9. **ARC. DEP. du NORD. LILLE.** Premier Cartulaire de Flandre. Serie B. 1561. Pièce 82 + 103.
  10. **ARC. DEP. du NORD. LILLE.** pièce 82.
  11. **ARC. DEP. du NORD. Lille.** pièce 103.
  12. **BISCH. ARCH. BRUGGE.** Chart. Hosp. S.J. Brugge.
  13. **WARLOP E.** Vlaamse Adel. Deel 1. Blz. 87.
-

INDEX 1992

Traditiegetrouw publiceert "De Plate" voor de geïnteresseerde lezers een inhoudstafel & indices op de voorbije jaargang.

U kunt ze bestellen door 125 Fr. te storten op rekening 750-9109554-54 van "De Plate" met vermelding "Index 1992".

Index 92 verschijnt in de loop van de maand maart.

In enkele bakkerijen was er deze morgen brood te vinden. 22 bakkers waren tegen 4 ure van den namiddag bijeengeroepen op het politiecommissariaat der Wapenplaats. Slechts 10 minuten voor 6 u. werden enkele bakkers binnengelaten, en rond 6 ure mochten allen, onverrichterzake, vertrekken.

* * *

Deze morgen werd in stad eene verordening over de rantsoeneering van het brood uitgedeeld. In strijd met de erin staande bepaling werden de bureelen van aangifte van "samenstelling van gezinnen" heden niet geopend. Deze zullen slechts morgen om 8 ure (Belgische tijd) geopend worden. Het bureel van Mariakerke is afgeschaft.

De dienst in de bureelen van aangifte zal in elk bureel gedaan worden door 5 bedienden van Ijzerweg, Zeewezen, enz.

De dienst der afgeveerdigden, in de 32 bakkerijen van stad die nog open zijn, is toevertrouwd aan Staatsagenten, meest briefdragers, treinwachters enz.

Deze namiddagh dus, moesten de bureelen van aangifte open zijn - doch ge zijt er wel mede ! Kwart na 1 ure (2 1/4 ure, duitsche tijd) komt een policieagent melden aan ruim 30 familiehoofden, die aan de deur van het oud huis Elleboudt, Kerkstraat, staan te bibberen van de koude en de wakke, dat de bureelen slechts morgen t.t.z. Woensdag om 8 ure opengaan, en dat het 1e bureel gevestigd zal zijn in het oud huis Elleboudt ofwel in de Miliciezaal van het stadhuis, dat men bezig is met kuischen.

* * *

De tram van den Vuurtorenwijk loopt deze namiddag niet meer - en zal niet meer loopen, bijaldien hij morgen niet loopt.

Een honderdtal pionniers zijn aan 't werk op den Vuurtorenwijk : op het vliegplein hebben ze zeer diepe putten gegraven, er planken in gelegd en dan gedeeltelijk opgevuld. 't Zelfde werk voeren zij uit aan de kromming der Congolaan, daar waar de macadam begint. De niet tot terugaanvulling gebruikte aarde vormt hoopen van 3 tot 4 meters hoogte. In het vliegplein hebben zij gaan- en rijpaden aangelegd, in hout van 3 duim dikte.

Al het zand der duinen tusschen het fort Napoleon en het vliegplein is weggenomen, ook een gedeelte van het duin voor het fort. De schouw van het militair hospitaal is afgebroken. In de Blankenberghestraat werden de kasseien uitgebroken en naar het vliegplein overgebracht. Op de duinen staan een 4 tal kanonnen, op den groenen berg (halve maan, lunette de l'avant port) staan er 3. Thans wordt er op dien berg niet meer gewerkt.

Woensdag 16e December. -

DRIENZESTIGSTE DAG DER BEZETTING

Zelden of nooit sedert de duitsche troepen hier binnenkwamen, was er meer over en weder geloop van troepen als deze nacht en vandaag. Den ganschen nacht was het aan Petit Paris een schier onophoudelijk voorbijtrekken van autos, karren en mannen; ook veel gekwetsten werden binnengebracht, alsook in den vroegen morgen 8 Fransche gevangenen.

Van 9 tot 11 ure kwamen verscheidene trams met gekwetsten van Middelkerke af : zij bleven staan op de A. Pieterslaan, over de St Josephskerk, om de zwaargekwetsten af te lossen en naar het lazarett (zoo heet thans ons hospitaal !) over te brengen. De andere gekwetsten worden binnen de statie gedaan en zullen, in de loop van den dag met verscheidene treinen vertrekken.

Van 8 1/2 tot rond 4 ure trekken kompanies soldaten, trams opgepropt met mariniers, kanonnen, mitraljeuzen, veldkeukens en allerhande karren Middelkerkewaarts op - terwijl rond 8 ure twee gansch verwrongen kanonnen, en rond 4 ure een 1000 tal mariniers met mitraljeuzen van daar terugkomen.

Rond 3 ure worden 164 Fransche soldaten gevankelijk te voet binnengebracht en ruim 240 per tram. Volgens eenige onder hen verklaarden waren zij bij Middelkerke gevangen genomen; het was onmogelijk meer te vernemen want de schildwachten sloegen ongenadig met de kolf van hun geweer de nieuwsgierigen, die te dicht naderden, weg.

Gansch den valavond en den avond door kwamen gekwetsten toe.

Tegen den avond staan de Sport-, Frans Musin-, Steenbakkers-, Vereeniging- en Stuiverstraten, alsmede de Nieupoortschensteenweg van aan de Metserstraat tot aan Mariakerke-baden vol met karren. In de Sportstraat stonden 6 kanonnen, die morgen vroeg naar Zeebrugge zullen gestuurd worden.

* * *

Deze morgen om 8 ure begon in 5 bureelen het afgeven der broodkaarten. Zulks geschiedde nogal tamelijk rap. De broodkaarten dragen een volgnummer, de naam van het familiehoofd, zijne woonst, het getal rantsoenen waarop hij recht heeft en vierkantjes voor iedere dag der maanden December en Januari. Een dubbel der kaart, dragende naam, woonst en getal rantsoenen van den belanghebbende blijft in het bureel. Het familiehoofd moet zijn trouwboekje of andere eenzelveigheidsstukken vertoonen en verklaren bij welken bakker hij om brood zal gaan. Eventwel de personen die brood krijgen van het Onderstandskomiteit moeten geen naam van bakker opgeven, alleen moeten zij kenbaar maken waar zij hunne broodkaarten bekomen (Volksbond, enz.) : daar zal men hen zeggen tot welken bakker zij zich te wenden hebben.

Van af kwart voor 8 ure stonden aan het bureel Militiezaal menschen te wachten, en toen om 11 ure stipt de deur werd gesloten, stonden daar nog meer dan 60 menschen te wachten. 's Namiddags, hetzelfde - kwart na 4 ure moesten andermaal een 30 tal menschen weggestuurd worden. Gezegd bureel werkte nochtans tot

kwart voor 5 ure, zooveel menschen rond 4 ure binnengelaten zijnde.

Aan de andere burelen ging de uitdeeling veel gemakkelijker. Zulks spruit hieruit voort dat vele personen niet heel juist weten in welke politiewijk zij wonen : zoo kwam het dat personen der Keizerskaai en Zuidstraat uren op uren stonden te wachten aan de Miliciezaal, om eindelijk te vernemen dat zij afhingen van de policiewijk van het Hazegras.

Het rantsoen brood is vastgesteld op 250 grammen per dag en per hoofd. Het brood moet worden afgehaald op de uren door ieder bakker gesteld.

Vandaag om 5 ure namiddag vertrok een trein met personen die onze stad moeten verlaten; de menschen zaten er op van voor den elven.

Alle paspoorten zijn afgeschaft. Om maar een voorbeeld te geven : de voerman, die de cokes aanbrengt van de Cokefabriek en zoowel de huizen gerieft, waar duitsche officieren wonen of eten, als de andere, kon Maandag geen paspoort voor twee dagen bekomen : "het was, zei men in de Kommandantur, veel te slechte tijd voor de duitschers !".

De duitschers nestelen in het huis van den advokaat DEJARDIN, Karel Janssenslaan. De duitsche vlag wappert aan den gevel.

De tram van den Vuurtorenwijk loopt heden wederom.

Wij krijgen een en ander nieuws over het hevig kanonvuur van gister.

Het hevigst vuur kwam van de vloot, bestaande uit Engelsche en Fransche oorlogschepen, 3 kruisers en 12 torpedobooten. Op zeker oogenblik gerocht een der kruisers vast op eene zandplaat, doch was nogal rap vlot.

Het is wel het Noorweegsch paviljoen van Raversyde dat Dinsdag in den laai stond - het werd door de duitschers in brand gestoken : zij hoopten er hout en stroo in en goten naphte over die vlambare stoffen.

Tusschen Mariakerke-baden en Mariakerke-dorp, langs de Raversydestraat, staan links van de straat, 2 villas, het eene toebehoorende aan M. Jozef OVERSTEYNS, het andere aan M. Frans DEGRAEVE. Die villas waren sedert lang door de duitschers ondermijnd. Rond 11 1/0 ure vielen Engelsche (of Fransche) granaten op de villas, die in de lucht vlogen : 't is de knal der ontploffingen, welke in stad zulke opschudding bracht.

* * *

De duitschers hebben heden 20 duizend sargiën en 1800 matrassen opgeëischt van de stad. Ze moeten voor 24 December geleverd zijn. Zij hebben 100.000 flesschen wijn opgeëischt.